

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Sztuka dawania kieszonkowego

dr Łukasz Szewczyk

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Data: 17.03.2025 r.

Organizatorzy

Wzorce funkcjonowania dziecka w gospodarstwie domowym

Rodzaj zaangażowania	Charakterystyka	Zachowania rodziców
Izolacja	Świadome i aktywne izolowanie dziecka od kwestii finansowych	Unikanie rozmów przy dziecku, ignorowanie pytań,
Bierna obserwacja	Dziecko jako świadek życia finansowego rodziny	Dziecko jest uczestnikiem rozmów nt. pieniądza, ale nie bierze udziału w podejmowaniu decyzji, zjawiska ekonomiczne nie są wyjaśniane,
Aktywne uczestnictwo	Dziecko jest pełnoprawnym uczestnikiem życia finansowego rodziny	Udzielanie odpowiedzi na pytania, wyjaśnianie zjawisk ekonomicznych, włączanie jest dostosowane do możliwości dziecka,

Źródło: D Maison et al. (2018), Edukacja i socjalizacja ekonomiczna dzieci- rodzice jako źródło wiedzy, wzorców zachowań, wartości i emocji wobec finansów, Marketing i Rynek, nr 5, s. 20.

Obszary edukacji finansowej dzieci

Pieniądz i
transakcje
finansowe

Zarządzanie
finansami
osobistymi

Ryzyko

Otoczenie
finansowe/
instytucje
finansowe

Problemy związane z socjalizacją ekonomiczną dzieci

Brak wiedzy o finansach

Niespójność między werbalnym a emocjonalnym poziomem przekazywania informacji

Niespójność między przekazem werbalnym a zachowaniem

Traktowanie pieniędzy jako narzędzi wywierania wpływu

Źródło: D Maison et al. (2018), Edukacja i socjalizacja ekonomiczna dzieci- rodzice jako źródło wiedzy, wzorców zachowań, wartości i emocji wobec finansów, Marketing i Rynek, nr 5, s. 23.

Kiedy, jak i co mówić dzieciom o pieniądzach?

Wiek	Metody
2-3 lata	Zabawa pieniądzem, zabawa w sklep
4-5 lat	Pomoc w zakupach
6-9 lat	Pierwsze kieszonkowe
10-14 lat	Decyzje finansowe
14-18 lat	Pierwszy rachunek bankowy, rozmowa o przyszłości

Źródło: Santander Bank SA, Kiedy, jak i co mówić dzieciom o pieniądzach, <https://www.santander.pl/finansiaci/artykuly-finansiaci/kiedy-jak-i-co-mowic-dzieciom-o-pieniadzach>

Finanse oczami nastolatków

- Zdecydowana większość rodziców i nastolatków uważa, że wiedza ekonomiczna jest ważna (**rodzice- 83%, nastolatki- 81%**),
- Podstawowym źródłem wiedzy finansowej w tym obszarze jest Internet,
- **25%** nastolatków uważa, że ma wystarczającą wiedzę ekonomiczną, żeby wesprzeć swoich rodziców,
- Większość rodziców deklaruje, że umie zarządzać budżetem,
- Podstawowym problemem prowadzącym do konfliktów w domu jest brak pieniędzy,
- Nastolatki nieco częściej niż rodzice uważają, że pieniądze dają szczęście.

Źródło: mBank (2024), Pogadajmy o kasie, czyli finanse oczami nastolatków, Raport, listopad.

Finanse oczami nastolatków

- **52%** nastolatków chce poszerzać swoją wiedzę finansową,
- **74%** nastolatków twierdzi, że w ich domach swobodnie rozmawia się o pieniądzach,
- **76%** nastolatków twierdzi, że są traktowani sprawiedliwie w kwestii finansów,
- **18%** nastolatków twierdzi, że w ich domu powstają konflikty na tle finansowym

Źródło: mBank (2024), Pogadajmy o kasie, czyli finanse oczami nastolatków, Raport, listopad.

Segmentacja nastolatków

Segment	Charakterystyka
Ekstrawertycy	Chcą posiadać drogie i modne rzeczy, chwalić się nimi publicznie, mówią o cenach
Pasjonaci	Umieją oszczędzać nawet kosztem wyrzeczeń, mają wymarzoną pasję, pieniądze są im niezbędne do realizowania celów
Hedoniści	Są w stanie wydać duże sumy pieniędzy, sami często nie wiedzą na co, czerpią przyjemność z konsumpcji, pieniądze są abstrakcją
Rozsądni	Równowaga pomiędzy wydawaniem pieniędzy, a dbaniem o drobne przyjemności
Oszczędni	Prawie nie wydają pieniędzy, nie mają konkretnych marzeń, odkładają na wszelki wypadek

Źródło: mBank (2024), Pogadajmy o kasie, czyli finanse oczami nastolatków, Raport, listopad.

Definicja kieszonkowego

Kwota pieniężna nierozliczona w domowym budżecie, przeznaczona na wydatki konsumpcyjne i pozostająca do wyłącznej dyspozycji członka wieloosobowego gospodarstwa domowego (GUS)

Pieniądze dawane na drobne wydatki dzieciom przez rodziców (Wielki słownik języka polskiego)

Powtarzalne, regularne i stałe w kwocie środki finansowe przekazywane bezwarunkowo przekazywane przez opiekunów do samodzielnej dyspozycji dziecka. Dysponowanie nimi powinno odbywać się według wspólnie ustalonych zasad ich wydatkowania (BNP Paribas).

Co nie jest kieszonkowym?

- Prezenty w formie pieniężnej,
- Pieniądze przekazywane dziecku na zaspokojenie potrzeb bytowych (np. zakup posiłku w szkole, bilet miesięczny, zajęcia dodatkowe),
- Otrzymane stypendia i nagrody w konkursach szkolnych,
- Pieniądze, które dziecko samo zarobi wykonując określone prace.

Źródło: <https://lp.bnpparibas.pl/misjaedukacja/misja-kieszonkowe/>

Pytania do samego siebie

- Jakie jest twoje podejście do rozmawiania o pieniądzach?
- Co sądzisz o swoich zarobkach oraz zarobkach innych (rodzina, znajomi)
- Jak podchodzisz do wydawania pieniędzy?
- Co myślisz o ludziach bogatych i gorzej sytuowanych?
- Jaki jest wg Ciebie cel dawania kieszonkowego dziecku?

Źródło: BNP Paribas, Kieszonkowy poradnik rodzica,
https://lp.bnpparibas.pl/misjaedukacja/api/downloads/file/BNP_Misja%20Kieszonkowe_Definicja%20i%20zasady%20kieszonkowego-Poradnik.pdf

Korzyści z kieszonkowego

- Dziecko poznaje wartość pieniądza,
- Dziecko dowiadyuje się, że pieniądze otrzymuje się za wykonywaną pracę,
- Dziecko uczy się cierpliwości (odkładanie na określony cel),
- Dziecko uczy się ograniczać zakupy.

Źródło: PKO Bank Polski, Kieszonkowe dla dziecka- sposób na finansową edukację, <https://www.pkobp.pl/klient-indywidualny/twoje-potrzeby/dzieci/kieszonkowe-dla-dziecka-sposob-na-finansowa-edukacje>

Czy kieszonkowe ma wady?

Efektywne kieszonkowe

- Wysokość kwoty (wiek dziecka, możliwości rodziców),
- Przeznaczenie kieszonkowego,
- Termin wypłacania kieszonkowego (częstotliwość),
- Zasady kieszonkowego (umowa pisemna?)

Źródło: Wady i zalety wprowadzania kieszonkowego dla dzieci, <https://prostszezycie.pl/styl-zycia/wady-i-zalety-wprowadzania-kieszonkowego-dla-dzieci-421.html>

Dlaczego warto spisać umowę?

- Często pamiętamy rzeczy, o których mówiliśmy, nieco inaczej,
- Ważne jest wysłuchanie głosu dziecka, co chce spisać, co jest ważne, jakie ma to dla niego znaczenie,
- Umowa jest publiczną deklaracją,
- Zbudowanie przekonania, że proces nabywania dóbr i usług jest związany z zawieraniem umów, umowy należy czytać, żeby je dobrze zrozumieć.

J. Wasilewski, Jak rozmawiać z dzieckiem o pieniądzu. Kieszonkowe, prezenty i oszczędzanie, część 1, Zdrowie Finansowe, s.9.

Czy płacić za wykonywanie obowiązków domowych?

- Płacenie dzieciom za wykonywanie obowiązków domowych kształtuje ich motywację zewnętrzną zamiast wewnętrznej,
- Dzieci powinny mieć jasno określone obowiązki, za które nie otrzymują pieniędzy,
- Dzieci mogą otrzymywać wynagrodzenie za wykonywanie prac na rzecz np. sąsiadów, bądź tych prac domowych, które mogą być zlecane na zewnątrz lub przekraczają zakres ich obowiązków.

Źródło: <https://www.zdrowiefinansowe.pl/czytelnia/relacje-z-pieniedzmi/135-czy-placic-dzieciom-za-wykonywanie-prac-w-domu>

Dziecko, które pozostaje na utrzymaniu rodziców i mieszka u nich, jest obowiązane pomagać im we wspólnym gospodarstwie (Kodeks rodzinny i opiekuńczy, art. 91, ust. 2).

Dziękuję za uwagę